

4.18 Vestre Kirkegård

Københavnerens velfærd: Den landskabelige kirkegård.

Beskrivelse af kulturmiljøet

Kulturmiljøet omfatter Vestre Kirkegård.

Begrundelse

Vestre Kirkegård blev anlagt i 1870 som byens nye, store hovedbegravelsesplads som konsekvens af det stærkt stigende indbyggertal i København. Kirkegården er med sine næsten 54 ha Danmarks største og rummer godt 1.500 bevaringsværdige gravsten af kulturhistorisk betydning.

Fra fattigmandskirkegård til borgerskabets foretrukne begravelsesplads

Da Vestre Kirkegård blev anlagt, lå den udenfor byen og fungerede de første år som fattigmandskirkegård. I løbet af 1880'erne blev den det københavnske borgerskabs foretrukne begravelsesplads. Kirkegården fik sin nuværende struktur i 1883, og blev udført som et traditionelt haveanlæg med karakteristiske lange alléer, der inddelte den i mindre afdelinger med forskellige landskabelige særpræg. Nordre Kapel blev opført i 1892, Søndre Kapel (i dag kaldet Stjernevejspavillonen) i 1906 og Østre Kapel i 1913. Kun Nordre Kapel anvendes fortsat til højtideligheder.

Gravstedstyper

På Vestre Kirkegård findes en lang række forskellige gravstedstyper - fra store familiegravsteder og gravkapeller til urneplæner. Kirkegården er præget af stor kulturel, etnisk, religiøs og social mangfoldighed, hvilket kommer til udtryk i en række særafdelinger som eksempelvis færøske, grønlandske, muslimske, katolske og ateistiske afdelinger. Mange af disse fremstår med et særpræg, som ikke genfindes andre steder på kirkegården. Kirkegårdens mest berømte specialafdeling er Afdeling A for 'fortjenestfulde personer'. Afdelingen er anlagt omkring søen foran Nordre Kapel og står med sit snoede stiforløb og landskabelige udtryk i kontrast til den øvrige kirkegårds gridbaserede struktur. Vestre Kirkegård rummer desuden Danmarks eneste massegrav, hvor ca. 10.000 tyske soldater og civile flygtninge fra 2. verdenskrig ligger begravet.

Bærende bevaringsværdier

- Kirkegårdens struktur med de karakteristiske alléer og forskellige landskabelige særpræg.
- De bevaringsværdige bygninger, herunder bl.a. Nordre kapel, Østre Kapel, Stjernevejspavillonen (tidligere Søndre Kapel) og dele af materielgården.
- Historiske gravmonumenter og kunstværker.

Sårbarhed

Kulturmiljøet er sårbart overfor udvikling, der ikke værner om de kulturhistoriske og landskabelige værdier, herunder de forskellige landskabelige særpræg, eller ikke tilgodeser kirkegårdens primære rolle som begravelsesplads. Selve anlægget er desuden sårbart, da det rummer mange vedligeholdelseskrævende udformninger med vandbassiner og særlige plantetyper, som hver især kræver særlig opmærksomhed for at opretholdes.

Nuværende sikring

- Vestre Kirkegård er sikret ved lov om Folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde.
- Ifølge en kommunal vedtægt, godkendt af Kirkeministeriet, skal kirkegården bestå til 2150.
- En række bygninger er udpeget som bevaringsværdige i kommuneplanen.

Udviklingsmuligheder

Vestre Kirkegård vil over de kommende årtier blive udviklet med fokus på en bedre udnyttelse af kirkegården, så områder, der ikke længere benyttes til gravplads, kan anvendes som et rekreativt aktiv for lokalområdet i

det omfang, det er foreneligt med kirkegårdens primære funktion som begravelsesplads. Der er også potentiale i at skabe flere fysiske indgange og gøre området mere tilgængeligt.

Lignende eksempler

Kulturmiljø 4.17 Assistens Kirkegård.

